

**Примаченко Олена Леонідівна**  
кандидат економічних наук, доцент,  
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності,  
Київський національний університет імені В.Гетьмана

**Примаченко Елена Леонидовна**  
кандидат экономических наук, доцент,  
доцент кафедры учета предпринимательской деятельности,  
Киевский национальный университет имени В.Гетьмана

**Prymachenko O.L.**  
Ph.D in economics, associate professor  
of department accounting business activities,  
Kyiv Nacional Economic University named after Vadym Hetman

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ  
ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ГОСПОДАРСЬКИХ  
ТОВАРИСТВ**

**НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА  
ФОРМИРОВАНИЯ УСТАВНОГО КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВЕННЫХ  
ТОВАРИЩЕСТВ**

**ORGANIZATION` SCIENTIFIC AND PRACTICAL ASPECTS OF  
ACCOUNTING FOR ESTABLISHMENT OF PARTNERSHIPS  
AUTHORIZED CAPITAL**

**Анотація:** Досліджено юридичні особливості формування статутного капіталу господарських товариств. Визначено чинники, які впливають на статутний капітал підприємств. Обґрунтовано необхідність належної організації обліку статутного капіталу підприємства. Розглянуто особливості та виявлено проблеми формування статутного капіталу акціонерних товариств та товариств з обмеженою відповідальністю. Висвітлено порядок документального оформлення та обліку формування статутного капіталу господарських товариств та надано пропозиції щодо їх удосконалення.

**Ключові слова:** статутний капітал, товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство, формування статутного капіталу, організація бухгалтерського обліку

**Аннотация:** Исследованы юридические особенности формирования уставного капитала хозяйственных обществ. Определены факторы, которые влияют на уставный капитал предприятий. Обоснована необходимость надлежащей организации учета уставного капитала предприятия. Рассмотрены особенности и выявлены проблемы формирования уставного капитала акционерных обществ и обществ с ограниченной ответственностью. Освещен порядок документального оформления и учета формирования уставного капитала хозяйственных обществ и даны предложения по их усовершенствованию.

**Ключевые слова:** уставный капитал, общество с ограниченной ответственностью, акционерное общество, формирование уставного капитала, организация бухгалтерского учета

**Summary:** Legal aspects of the establishment of partnerships' authorized capital are investigated. Factors affecting the authorized capital of companies are determined. The necessity of the proper accounting for partnerships' authorized capital is based. The features of establishment of joint-stock companies' and partnerships' authorized capital are examined and problems relating it are revealed. The procedure for documenting and recording of establishment of partnerships' authorized capital is taken up suggestions for its improvement is provided.

**Key words:** authorized capital, partnership, joint-stock company, establishment of authorized capital, organization of accounting.

**Постановка проблеми.** Статутний капітал є базою створення і розвитку підприємства й у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу. Будь-яке підприємство, що починає і веде свою господарську діяльність, повинне мати визначений статутний капітал.

Облік на кожному етапі розвитку економіки значним чином зумовлюється діючим господарським механізмом, процеси якого він відображає і контролює. У сучасних умовах структурно-інноваційного розвитку національної економіки особливої актуальності набувають облік власного капіталу, і статутного капіталу, зокрема, наявність якого дозволяє функціонувати підприємствам різних організаційно-правових форм.

Облік статутного капіталу підприємства має важливе значення ще й тому, що його дані використовуються кредиторами та іншими користувачами для

оцінювання кредитоспроможності підприємства. Тому неправильний облік або ж фінансова звітність може потягнути за собою судові позови з боку тих суб'єктів ринку, які використовують цю інформацію для визначення своїх стосунків з даним підприємством. Окрім того, облік статутного капіталу відіграє суттєву роль у стосунках між власниками підприємства, оскільки розподіл прибутку зазвичай відбувається пропорційно частці у статутному капіталі кожного з власників чи засновників підприємства.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблемні питання бухгалтерського обліку формування і змін статутного капіталу досліджували провідні вітчизняні та зарубіжні вчені: А.П.Бобяк, М.О.Белоусов, Ф. Беста, Ф.Ф. Бутинець, О.Й.Вівчар, С.Ф. Голов, Г.Г. Кірейцев, М.Д. Корінько, М.С. Пушкар, Ж.Ришар, Т.А. Снеткова, Я.В. Соколов, В.В. Сопко, Н.М.Ткаченко. Їх наукові праці присвячені розв'язанню теоретичних і методичних питань бухгалтерського обліку власного капіталу підприємства

Проте, специфіка організаційно-правових форм вітчизняних підприємств та законодавчі зміни останніх років щодо формування та обліку статутного капіталу зумовили необхідність узагальнення порядку організації обліку статутного капіталу з метою забезпечення управлінської ланки підприємства своєчасною та достовірною інформацією з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

**Мета статті.** Головною метою цієї роботи є дослідження особливостей обліку формування статутного капіталу акціонерних товариств та товариств з обмеженою діяльністю, враховуючи законодавчі зміни, та розробка рекомендацій щодо удосконалення організації обліку формування статутного капіталу на цих підприємствах.

**Виклад основного матеріалу.** Для більшості підприємств, особливо створених у формі господарських товариств, основним елементом власного капіталу є статутний капітал, який характеризує суму вкладів власників (засновників, учасників) підприємства у його активи згідно з установчими документами. Статутний капітал є стартовим капіталом, основою початку і продовження діяльності підприємства. Це та сума капіталу, в межах якої

засновники підприємства несуть матеріальну відповідальність перед його кредиторами.

Отже, основними функціями статутного капіталу є:

- стартова - щодо започаткування діяльності товариства;
- стабілізаційна – щодо підтримання його платоспроможності перед кредиторами та потенційними контрагентами;
- гарантійна – щодо гарантування інтересів кредиторів [25, с.302].

Дослідження праць вітчизняних вчених [2, 3, 4, 6] дозволяють зробити висновок, що статутний капітал - це сукупність вкладів (у грошовому виразі) учасників у майно при створенні підприємства для забезпечення його діяльності в розмірах, визначених установчими документами.

Відповідно до Закону України «Про господарські товариства», Господарського і Цивільного кодексів України до статутного капіталу можна вносити: грошові кошти, у т.ч. в іноземній валюті; рухоме майно; нерухоме майно; права користування майном; права користування землею, водою та іншими природними ресурсами; майнові права на об'єкти інтелектуальної власності; майнові права (права вимоги); цінні папери; частку (її частину) у статутному капіталі.

Щодо майна, яке може бути внесене до статутного капіталу, законодавством встановлені обмеження:

- забороняється використовувати для формування статутного капіталу бюджетні кошти, а також кошти, отримані в кредит і під заставу (ст. 13 закону України «Про господарські товариства») [11];
- не може бути внеском до статутного капіталу майно, вилучене із цивільного обороту на території України згідно з постановою Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» (наприклад, бойові отруйні речовини, наркотичні засоби, спеціальні засоби негласного отримання інформації) [22];
- не допускається формування статутного капіталу векселями (ст. 12 закону «Про обіг векселів в Україні»)[12];

- особисті немайнові права інтелектуальної власності (ст. 423 Цивільного кодексу України) [25];

- право на земельну частку (пай) до статутного капіталу (заборона діє до 01.01.2016 р.) (п. 14 Перехідних положень Земельного кодексу України) [14].

При формуванні статутного капіталу можуть виникнути деякі проблеми:

- якщо статутний капітал формується за рахунок грошових коштів, слід дуже ретельно підбирати банківську установу, в якій згодом буде відкрито поточний рахунок товариства;

- якщо статутний капітал формується за рахунок майнових внесків, необхідно в акті приймання-передачі детально зазначити майно, яке вноситься, та його грошову оцінку засновниками, що повинна відповідати дійсності;

Дослідження Белоусовим М.О. [1, с.15] правового забезпечення бухгалтерського обліку дало йому можливість визначити комплекс вимог до оцінки вкладів та розробити порядок оцінки майна, що є внесками до статутного капіталу, який ґрунтується на вимогах чинного законодавства та дозволяє застосовувати методи оцінки справедливої вартості з врахуванням положень міжнародних стандартів фінансової звітності. Зокрема, автор пропонує алгоритм відображення в обліку грошової оцінки внесків до статутного капіталу, використовуючи два альтернативних методи: проведення оцінки засновниками підприємства та проведення незалежної оцінки (використання послуг суб'єкта оціночної діяльності). Проте, і в першому, і в другому варіанті є свої проблеми, пов'язані з професіоналізмом осіб, які проводять оцінку. В цьому випадку більш об'єктивним є, звичайно, другий варіант, оскільки ймовірність того, що усі засновники підприємства (або їх більшість) може компетентно використовувати різні методи оцінки для різних негрошових внесків, є набагато нижчою, ніж професіоналізм фахівця.

Об'єктивна вартісна оцінка негрошових внесків дозволяє більш точно відображати реальний розмір статутного капіталу та є основою налагодження ефективної організації його обліку в контексті підвищення якісного рівня інформаційного забезпечення управління власним капіталом.

Відмінність формування статутного капіталу господарських товариств проявляється у вимогах, що висуваються законодавством до певного виду товариства. Зокрема, такі відмінності стосуються обмежень у вигляді мінімального розміру початкового капіталу, форм відповідальності для кожної організаційно-правової форми товариства, форми вираження капіталу (сукупність акцій або часток), порядку та строків оплати внесків, а також їх оцінки (табл.1).

Таблиця1

**Основні критерії формування статутного капіталу в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю**

| <b>Критерій</b>                        | <b>Акціонерне товариство</b>                                                 | <b>Товариство з обмеженою відповідальністю</b>                           |
|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Установчі документи                    | Статут                                                                       | Статут                                                                   |
| Мінімальний розмір статутного капіталу | 1250 мінімальних заробітних плат                                             | Немає обмежень                                                           |
| Капітал підприємства                   | Розподілений на акції                                                        | Розподілений на частки                                                   |
| Кількість засновників                  | Може бути створене однією або більше особами                                 | Може бути створене однією або більше особами, які стають його учасниками |
| Максимальна кількість учасників        | Для ПрАТ не може перевищувати 100 акціонерів                                 | Може досягати 100 осіб                                                   |
| Характер розподілу доходів             | Дивіденд розраховується на акцію відповідно до визнаної дивідендної політики | За згодою учасників, згідно зі статутом                                  |

*Джерело: розроблено автором*

Статутний капітал акціонерного товариства — це капітал, що утворюється з суми номінальної вартості всіх розміщених акцій товариства. Він визначає мінімальний розмір майна товариства, який гарантує інтереси кредитора.

Відповідно до ст.9 Закону України «Про акціонерні товариства» [9] особливостями формування статутного капіталу акціонерних товариств є:

- Формування статутного капіталу акціонерного товариства починається з моменту прийняття зборами засновників рішення про створення товариства та приватного розміщення акцій першого випуску
- Розмір статутного капіталу фіксується у статуті акціонерного товариства,

який затверджується установчими зборами акціонерного товариства, що мають бути проведені протягом трьох місяців з дати повної оплати акцій засновниками;

- Кожний засновник акціонерного товариства повинен оплатити повну вартість придбаних акцій до дати затвердження результатів розміщення першого випуску акцій. Отже, до моменту реєстрації в акціонерному товаристві немає неоплаченого капіталу;

- У разі неоплати (неповної оплати) вартості придбаних акцій до дати затвердження результатів розміщення першого випуску акцій акціонерне товариство вважається не заснованим.

До оплати 50 відсотків статутного капіталу товариство не має права здійснювати операції, не пов'язані з його заснуванням.

Законом України «Про акціонерні товариства» також встановлено залежність розміру статутного капіталу від вартості його чистих активів. Так, якщо після закінчення другого та кожного наступного фінансового року вартість чистих активів акціонерного товариства виявиться меншою, ніж розмір статутного капіталу, товариство зобов'язане оголосити про зменшення статутного капіталу та зареєструвати відповідні зміни до статуту в установленому законом порядку [9].

В товариствах з обмеженою відповідальністю статутний капітал поділений на частки, розмір яких встановлюється установчими документами. Відповідно до частин 1 та 2 ст. 52 Закону України «Про господарські товариства» [11] у товаристві створюється статутний (складений) капітал, розмір якого не встановлений. Тобто, учасники самостійно визначають розмір статутного капіталу товариства з обмеженою діяльністю. Розглядаючи питання визначення мінімального розміру статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю, слід зазначити, що вітчизняні наковці, а також бухгалтері-практики часто просто обмежуються його умовним визначенням у розмірі однієї гривні чи однієї копійки (як мінімально можливої величини). Слушним є твердження Короташ Я.О., що мінімальний розмір статутного капіталу кожного

конкретного товариства з обмеженою відповідальністю буде залежати від кількості учасників у ньому і коливається в розмірі від однієї копійки до однієї гривні [16].

Згідно із Законом України «Про господарські товариства» [11] статутний капітал ТОВ підлягає сплаті учасниками товариства до закінчення першого року з дня державної реєстрації товариства.

У процесі організації обліку власного капіталу слід:

- забезпечити своєчасне, повне й достовірне відображення операцій з власним капіталом, а також розміру і всіх змін власного капіталу;
- організувати облік на аналітичних рахунках;
- забезпечення здійснення системи контролю за законністю і правильністю формування операцій із власним капіталом;
- забезпечити узагальнення даних про стан і рух власного капіталу;
- організувати достовірне відображення в регістрах обліку і звітності операцій з власним капіталом;
- визначити зобов'язання працівників, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку операцій з власним капіталом.

У загальному вигляді організація обліку статутного капіталу – це процес безупинного, цілеспрямованого вибору і застосування найбільш раціональних засобів і технологічних прийомів збору та обробки облікової інформації й упорядкування звітності щодо формування і зміни статутного капіталу. Організація бухгалтерського обліку повинна забезпечити надання інформації про статутний капітал підприємства для забезпечення управління ним та здійснення контролю за фінансовим станом суб'єкта господарювання.

Облік статного капіталу, як і облік взагалі, ґрунтується на фіксуванні фактів господарської діяльності в первинних документах. Для фіксування інформації про формування статного капіталу господарські товариства використовують типові та самостійно розроблені форми первинних документів: виписки банку, прибуткові касові ордери, акти приймання-передачі основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, накладні, бухгалтерські

довідки, засновницький опис майна, акти оцінки майна суб'єктів оціночної діяльності та інші. Організація обліку полягає в розробленні найбільш раціональних шляхів руху документів від моменту їх складання до передачі в архів із зазначенням інстанцій, через які має проходити документ. В цьому випадку важливу відіграє розробка та дотримання графіка документообігу.

В основу організації синтетичного обліку першого порядку доцільно покласти передбачену планом рахунків систему з подальшою деталізацією для потреб фінансової звітності та управління конкретного підприємства.

Від організації аналітичного обліку статутного капіталу на підприємстві залежить правильність визначення частки кожного власника (учасника). Організація аналітичного обліку статутного капіталу відбувається за видами капіталу по кожному засновнику, акціонеру залежно від особливостей формування й розміру капіталу кожного конкретного підприємства. Робочим планом рахунків слід передбачити таку деталізацію (субрахунки першого, другого порядку, аналітичні рахунки), яка б забезпечувала оперативну інформацію про склад статного капіталу підприємства (табл.2).

Таблиця 2

**Приклад Робочого плану рахунків з обліку формування статутного капіталу господарських товариств**

| Синтетичний рахунок                            | Субрахунок                                            | Субрахунок другого порядку                                                                | Аналітичні рахунки                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Акціонерні товариства</b>                   |                                                       |                                                                                           |                                                                                                                                                                                             |
| 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»          | 401 «Статутний капітал»                               | 401.1 «Акції, що належать працівникам підприємства»<br><br>401.2 «Акції інших акціонерів» | 401.1.1 «Акції акціонера <i>Сидоренка П.І.</i> »<br>401.1.2 «Акції акціонера <i>Шилова І.І.</i> » і т.д.<br>401.2.1 «Акції ТОВ «Право»»<br>401.2.2 «Акції <i>Іваненко О.Л.</i> » і т.д.     |
|                                                | 404 "Внески до незареєстрованого статутного капіталу" | 401.1 «Внески акціонерів-працівників підприємства»<br><br>401.2 «Внески інших акціонерів» | 404.1.1 «Внесок акціонера <i>Сидоренка П.І.</i> »<br>404.1.2 «Внесок акціонера <i>Шилова І.І.</i> » і т.д.<br>404.2.1 «Внесок ТОВ «Право»»<br>404.2.2 «Внесок <i>Іваненко О.Л.</i> » і т.д. |
| <b>Товариства з обмеженою відповідальністю</b> |                                                       |                                                                                           |                                                                                                                                                                                             |
| 40 «Зареєстро-                                 | 401                                                   |                                                                                           | 401.1 «Частка <i>Абрамова Р.О.</i> »                                                                                                                                                        |

|                                |                        |  |                                                                     |
|--------------------------------|------------------------|--|---------------------------------------------------------------------|
| ваний<br>(пайовий)<br>капітал» | «Статутний<br>капітал» |  | 401.2 «Частка <i>Борисенка П.П.</i> »<br>401.3 «Частка ПАТ «Добро»» |
|--------------------------------|------------------------|--|---------------------------------------------------------------------|

*Джерело: розроблено автором*

Особливості законодавчого регулювання діяльності господарських товариств зумовлюють особливу облікову процедуру формування статутного капіталу (табл.3).

*Таблиця 3*

### **Кореспонденція рахунків з обліку формування статутного капіталу господарських товариств**

| №                                                                            | Зміст господарської операції                                                                                                                                                                                           | Дт                                       | Кт                                           |
|------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------------------------|
| <b>Формування статутного капіталу акціонерних товариств</b>                  |                                                                                                                                                                                                                        |                                          |                                              |
| 1                                                                            | Надходження внесків (коштів) від засновників акціонерного товариства до його державної реєстрації в оплату вартості придбаних акцій до дати затвердження результатів розміщення першого випуску акцій                  | 10, 11, 12,<br>14, 20, 22,<br>28, 30, 31 | 404                                          |
| 2                                                                            | Відображення суми податкового кредиту з ПДВ при отриманні від засновників (учасників) основних засобів, нематеріальних активів, запасів тощо                                                                           | 641                                      | 404                                          |
| 3                                                                            | Відображення величини статутного капіталу після державної реєстрації акціонерного товариства у розмірі, який затверджений його статутом                                                                                | 404                                      | 401                                          |
| 4                                                                            | Укладення з депозитарієм цінних паперів договору про обслуговування емісії акцій або з реєстратором іменних цінних паперів договору про ведення реєстру власників іменних цінних паперів (прийняття рахунку на оплату) | 443                                      | 685                                          |
| 5                                                                            | Оплата з поточного рахунку послуг депозитарію (реєстратора іменних цінних паперів)                                                                                                                                     | 685                                      | 311                                          |
| 6                                                                            | Повернення внесків засновникам (учасникам) у випадку, коли створення товариства не відбулося                                                                                                                           | 404                                      | 10, 11, 12, 14,<br>20, 22, 28,<br>30,31, 641 |
| 7                                                                            | Відображення емісійного доходу, який виникає від перевищення ціни реалізації (первинного розміщення) акцій над їх номінальною вартістю                                                                                 | 404                                      | 421                                          |
| <b>Формування статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю</b> |                                                                                                                                                                                                                        |                                          |                                              |
| 1.                                                                           | Відображення величини статутного капіталу ТОВ після його державної реєстрації                                                                                                                                          | 46                                       | 401                                          |
| 2.                                                                           | Надходження внесків від засновників у покриття своїх зобов'язань з формуванням статутного капіталу у вигляді грошових коштів та інших активів                                                                          | Рахунки<br>відповідних<br>активів        | 46                                           |
| 3.                                                                           | Відображення суми перевищення справедливої вартості основних засобів, нематеріальних та інших активів над вартістю внеску до статутного капіталу товариства, зафіксовану статутом                                      | Рахунки<br>відповідних<br>активів        | 422                                          |

|    |                                                                                                                                  |          |     |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----|
| 4. | Відображення суми податкового кредиту з ПДВ при отриманні від засновників основних засобів, нематеріальних активів, запасів тощо | 641      | 46  |
| 5. | Відображення витрат засновників зі створення ТОВ і формування його статутного капіталу                                           | 422, 443 | 685 |
| 6. | Оплата засновникам витрат, пов'язаних зі створенням ТОВ                                                                          | 685      | 311 |

*Джерело: розроблено автором*

Одним з ключових моментів організації обліку на будь-якій ділянці є формування відповідних записів у документі про облікову політику.

Стосовно організації обліку статутного капіталу в цьому документі (наказі чи положенні) доречним буде відобразити:

- номенклатуру робочих бухгалтерських рахунків, а також побудову аналітичних рахунків з обліку статутного капіталу;
- порядок збільшення та зменшення статутного капіталу;
- встановлення порядку визначення складу учасників;
- підхід до оцінки не грошових внесків до статутного капіталу;
- форми первинних документів щодо підтвердження інформації про формування та рух статутного капіталу
- форми внутрішньої звітності щодо операцій зі статутним капіталом

**Висновки і пропозиції.** Відповідно до діючого законодавства акціонерні товариства та товариства з обмеженою відповідальністю повинні створити статутний капітал. Статутний капітал – це єдиний з видів капіталу, який персоніфікується. Залежно від організаційно-правової форми підприємства існують певні особливості формування, а, отже, і обліку статутного капіталу. Наприклад, до моменту реєстрації в акціонерному товаристві немає неоплаченого капіталу, оскільки реєстрація товариства здійснюється лише після оплати усіх акцій. Наведені пропозиції з організації обліку статутного капіталу дозволять керівництву підприємства отримувати оперативну та достовірну інформацію про стан його формування з метою прийняття своєчасних управлінських рішень.

### Список літератури:

1. Белоусов М. О. Бухгалтерський облік і контроль руху статутного капіталу: автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.09 / М. О. Белоусов ; Житомир. держ. технол. ун-т. — Житомир, 2011. — 20 с.
2. Белоусов М. О. Генезис категорії «капітал»: економічна та облікова інтерпретація / М. О. Белоусов // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. — 2011. — № 1. — С. 18-26.
3. Бобяк А. П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік / А. П. Бобяк // Міжнародний збірник наукових праць. — 2011. — Вип. 1 (19). — С. 55-58.
4. Бутинець Ю. Ф. Економічна сутність капіталу: історичний вимір / Ю. Ф. Бутинець // Вісник ЖДТУ/ Економічні науки. — 2010. — № 1 (51). — С. 38-41.
5. Бухгалтерський фінансовий облік в Україні: навч. посіб. для студент. вищ. навч. закл. / В. М. Добровський [Бондар М. І., Свідерський Є. І.]. — К.: А.С.К., 2009. — 976 с.
6. Вівчар О. Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства [Текст] / О. Й. Вівчар, В. М. Саварин // Науковий вісник НЛТУ України. — 2009. — № 19.5. — С.146 – 150., с.146].
7. Головач В. В. Власний капітал – що має знати користувач звітності про підприємство [Текст] / В. В. Головач // Економіка. Фінанси. Право. — 2011. — № 12. — С. 9-12.
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
9. Закон України «Про акционерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI, чинний. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
11. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. № 1576-XII, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
12. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 р. № 2374-III, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>.
13. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001р. № 2658-III, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
14. Земельний кодекс України від 25.10.2001 року № 2768-III зі змінами та

доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. за № 291, зі змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

16. Короташ Я.О. Визначення мінімального розміру статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю. / Я.О. Короташ // Адміністративне право і процес [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://aplaw.knu.ua/index.php/holovna/item/340>.

17. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затв. Наказом міністерства фінансів України від 27.06.13 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art>.

18. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник. / Ю. Д. Часкіс, Е. С. Гейер, О. А. Наумчук, І. О. Власова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 564 с.

19. Петренко Н. І. Документування операцій з пасивами підприємства / Н. І. Петренко // Економіка: реалії часу. – 2012. – № 2 (3). – С. 141-146.

20. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

21. Петренко Н.І. Бухгалтерський облік і контроль операцій з руху пасивів підприємства: проблеми теорії, методології, практики: монографія / Н.І. Петренко. – Житомир : ЖДТУ, 2012. – 544 с.

22. Постанова Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна», затв. 17 червня 1992 року N 2471-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2471-12>.

23. Сук Л. К. Організація обліку власного капіталу та забезпечення зобов'язань / Л. К. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – № 4. – С. 39-44.

24. Фінансовий облік: Підручник: у 2 ч. – Ч. 2 / [М. І. Бондар, В. І. Єфіменко, Л. Г. Ловінська та ін.]; за заг. ред. М. І. Бондаря та Л. Г. Ловінської. – К.: КНЕУ, 2012. – 510 с.

25. Цивільний кодекс від 16.01.2003 № 435- IV, чинний. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>